

Dosarul nr. 3r-117/2022
2-18106453-01-3r-13042022

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Telenești (Jud. L. Iarmaliuc)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Bostan, Mîra Gh., Gr. Dașchevici)

D E C I Z I E

4 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Aliona Miron
Iurie Bejenaru

examinând recursul depus de Feodora Sîrbu, reprezentată de avocatul Iulian Paciurca,

în cauza de contencios administrativ, inițiată la cererea de chemare în judecată depusă de Adela Șaptefraț împotriva Primăriei satului Olișcani, raionul Șoldănești, Consiliului local Olișcani, Primarului satului Olișcani și Feodorei Sîrbu cu privire la anularea deciziei Consiliului sătesc Olișcani nr.6/1 din 18 decembrie 2008 „Cu privire la discutarea cererii Feodorei Sîrbu”, anularea contractului de vânzare-cumpărare a terenului aferent nr.XXXX din XX decembrie XXX încheiat între Primăria satului Olișcani și Feodora Sîrbu, anularea ca fiind ilegal certificatul de urbanism nr.X din XX august XXXX eliberat Feodorei Sîrbu, anularea ca ilegală a autorizației de construire nr.X din XX octombrie XXXX eliberate Feodorei Sîrbu,

împotriva încheierii din 1 martie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a declarat inadmisibilă cererea de apel depusă de Feodora Sîrbu, reprezentată de avocatul Iulian Paciurca împotriva hotărârii din 24 septembrie 2021 a Judecătoriei Orhei, sediul Telenești, din motiv că nu a depus în termen apelul motivat,

c o n s t a t ă :

La 12 septembrie 2018, Adela Șaptefraț a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Primăriei satului Olișcani, raionul Șoldănești, Consiliului local Olișcani, Primarului satului Olișcani și Feodorei Sîrbu cu privire la anularea deciziei Consiliului sătesc Olișcani nr.6/1 din 18 decembrie 2008 „Cu privire la discutarea cererii Feodorei Sîrbu, anularea contractului de vânzare-cumpărare a terenului aferent nr.XXXX din XX decembrie XXXX încheiat între Primăria satului Olișcani și Feodora Sîrbu, anularea ca fiind ilegal certificatul de urbanism nr.X din XX august XXXX eliberat Feodorei Sîrbu, anularea ca ilegală a autorizației de construire nr.X din XX octombrie XXXX eliberate Feodorei Sîrbu.

Prin hotărârea din 24 septembrie 2021 a Judecătoriei Orhei, sediul Telenești, acțiunea depusă de Șaptefraț Adela a fost admisă. A fost anulată decizia Consiliului sătesc Olișcani nr.6/1 din 18 decembrie 2008 „Cu privire la discutarea cererii Feodorei Sîrbu”. A fost anulat contractul de vânzare-cumpărare a terenului aferent nr.XXXX din XX decembrie XXXX încheiat între Primăria satului Olișcani, în persoana primarului Maria Ghilas, în calitate de vânzător și Feodora Sîrbu, în calitate

de cumpărător. A fost anulat certificatul de urbanism nr.X din XX august XXXX eliberat de Primăria satului Olișcani pe numele Feodoriei Sîrbu. A fost anulată autorizația de construire nr.X din XX octombrie XXXX eliberată de Primăria Olișcani pe numele Feodoriei Sîrbu. (f.d. 133, vol. II)

La 29 septembrie 2021, Feodora Sîrbu, reprezentată de avocatul Iulian Paciurca, a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 24 septembrie 2021 a Judecătorei Orhei, sediul Telenești, solicitând casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie declarată inadmisibilă. (f.d. 159-161, vol. II)

Prin încheierea din 1 martie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost declarat inadmisibil apelul depus de Feodora Sîrbu, reprezentată de avocatul Iulian Paciurca împotriva hotărârii din 24 septembrie 2021 a Judecătorei Orhei, sediul Telenești din motiv că apelanta nu a depus în termen legal motivarea cererii de apel.

La 23 martie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Feodora Sîrbu, reprezentată de avocatul Iulian Paciurca, a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 1 martie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea cererii de recurs cu casarea încheierii contestate și repunerea în termen a apelului.

În motivarea recursului a indicat că, încheierea contestată este ilegală și urmează a fi casată de instanța de recurs, în temeiul art. 432 alin.(1), (3), (4) din Codul de procedură civil, deoarece au fost admise erorile care au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului - dreptul la un proces echitabil garantat de art. 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, inclusiv de acces la justiție.

A menționat recurenta că a depus cerere de apel motivat în adresa instanței de apel, care a fost recepționată la data de 4 martie 2022, după emiterea în lipsa părților a încheierii judecătorești contestate, care nu a fost examinată, din motive independente cu voința recurentului, or, la data depunerii acesteia, pe portalul instanței judecătorești nu era plasată public o careva informație despre etapa de examinare a acțiunii, cu emiterea unei încheieri judecătorești în acest sens.

A mai invocat că, prin cererea de apel motivat, reprezentantul apelantei a solicitat repunerea în termenul de atac, iar în acest sens invocând motive justificative legate de sistarea activității profesionale.

În conformitate cu art.241 alin.(1) din Codul administrativ, încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

Conform art.242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 1 martie 2022 (f.d.172/174-vol.II), fiind notificată avocatului Iulian Paciurca, care acționează în interesele apelantei Feodora Sîrbu, prin intermediul poștei electronice la 16 martie 2022, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei. (f.d.198, vol.II)

La 23 martie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Feodora Sîrbu, reprezentată de avocatul Iulian Paciurca, a depus recurs împotriva încheierii din 1 martie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f.d.218-vol. II). Astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a depus recursul în termen.

Conform art. 243 alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ a decis examinarea cererii de recurs fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, fiind inoportună invitarea părților, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței examinarea acesteia.

Studiind materialele dosarului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins din următoarele motive.

Referitor la cadrul legal, se distinge în special art.243 alin.(1), lit.b) din Codul administrativ, potrivit căruia, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că în prezenta speță obiectul de examinare în ordine de recurs vizează legalitatea încheierii din 1 martie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost declarată inadmisibilă în temeiul art.236 alin.(2), lit.e) din Codul administrativ cererea de apel depusă de Feodora Sîrbu, reprezentată de avocatul Iulian Paciurca împotriva hotărârii din 24 septembrie 2021 a Judecătoriei Orhei, sediul Telenești, din motiv că apelanta nu a prezentat motivarea apelului în termenul legal prevăzut de art.232 alin.(2) din Codul administrativ.

Conform art.232 alin.(1) din Codul administrativ, apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel.

Iar, potrivit alin.(2) al art.232 din Codul administrativ, motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

Totodată, regulile generale ce țin de calcularea termenelor în materie de contencios administrativ sunt reglementate prin prisma art.195 din Codul administrativ potrivit cărora procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În conformitate cu art.110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art.111 alin.(1)-(4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau

moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Potrivit art.113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificarea securității raporturilor juridice. Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

În același timp, conform art.223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art.96–114.

Potrivit art.96 alin.(1) din Codul administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

Dispozițiile art.97 alin.(1) și (3) din Codul administrativ, reglementează că, notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod. Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată.

Iar, pornind de la prevederile art.109 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, un înscris poate fi notificat prin poștă cu scrisoare recomandată cu aviz de recepție. Pentru probarea notificării este suficient avizul de recepție.

Actele cauzei denotă că, la data de 14 octombrie 2018, Feodora Sîrbu, a încheiat contract de asistență juridică cu avocatul Iulian Paciurca, fapt confirmat prin mandatul seria MA nr. 1328833, anexat la actele cauzei. (f.d. 56-vol.I)

Prin hotărârea din 24 septembrie 2021 a Judecătoriei Orhei, sediul Telenești, acțiunea depusă de Șaptefraț Adela a fost admisă. A fost anulată decizia Consiliului sătesc Olișcani nr.6/1 din 18 decembrie 2008 „Cu privire la discutarea cererii Feodorei Sîrbu”. A fost anulat contractul de vânzare-cumpărare a terenului aferent nr.XXXX din 2XX decembrie XXXX încheiat între Primăria satului Olișcani, în persoana primarului Maria Ghilas, în calitate de vânzător și Feodora Sîrbu, în calitate de cumpărător. A fost anulat certificatul de urbanism nr.X din XX august XXXX eliberat de Primăria satului Olișcani pe numele Feodorei Sîrbu. A fost anulată autorizația de construire nr.X din XX octombrie XXXX eliberată de Primăria Olișcani pe numele Feodorei Sîrbu. (f.d. 133, vol. II)

La 29 septembrie 2021, Feodora Sîrbu, reprezentată de avocatul Iulian Paciurca, a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 24 septembrie 2021 a Judecătoriei Orhei, sediul Telenești. (f.d.159/161-vol.II)

Hotărârea motivată din 24 septembrie 2021 a Judecătorei Orhei, sediul Telenești a fost notificată apelantei Feodora Sîrbu la 23 decembrie 2021, iar avocatului Iulian Paciurca, care acționează în interesele lui Feodora Sîrbu la 22 decembrie 2021, fapt confirmat prin avizele poștale anexate la dosar. (f.d.162;165 - vol.II)

Astfel, termenul de prezentare a motivării apelului, în baza art.232 alin.(2) din Codul administrativ, fiind de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate, la caz, termenul a început să curgă din 23 decembrie 2021, iar termenul limită de prezentare a motivării apelului a expirat de drept la 22 ianuarie 2022 (zi de sâmbătă), însă având în vedere regula calculării termenelor de procedură stabilit la art. 112 alin. (2) din Codul de procedură civilă, ultima zi de prezentarea motivării apelului a fost 24 ianuarie 2022 (zi de luni), inclusiv.

Cu toate acestea, avocatul Iulian Paciurca, care acționează în interesele Feodorei Sîrbu nu a prezentat în termenul prevăzut de lege motivarea apelului la Curtea de Apel Chișinău împotriva hotărârii din 21 iulie 2021 a Judecătorei Orhei, sediul Telenești, cererea de apel motivată fiind expediat abia la 2 martie 2022 prin intermediul oficiului poștal, după emiterea încheieri din 1 martie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

În astfel de circumstanțe, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că Curtea de Apel Chișinău corect a apreciat incidența la caz a prevederilor art.236 alin.(2) lit.e) din Codul administrativ și a declarat inadmisibil apelul depus de Feodora Sîrbu, reprezentată de avocatul Iulian Paciurca.

Conform art.236 alin.(1) și alin.(2) lit.e) din Codul administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs. Apelul se declară inadmisibil în special când motivarea apelului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.232 alin.(2).

Analizând circumstanțele cauzei în raport cu argumentele recursului și cadrul legal aplicabil speței, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de declarare în temeiul art.236 alin.(2) lit.e) din Codul administrativ a cererii de apel depusă de avocatul Iulian Paciurca, care acționează în interesele Feodorei Sîrbu ca inadmisibilă, deoarece ultimul nu s-a conformat prevederilor legale imperative și nu a prezentat instanței de apel cererea de apel motivată în termenul prevăzut la art.232 alin.(2) din Codul administrativ. Or, după cum s-a menționat supra, hotărârea motivată a primei instanțe a fost notificată avocatului Iulian Paciurca, care acționează în interesele Feodorei Sîrbu, încă la data de 22 decembrie 2021, însă acesta până la expirarea termenului-limită (24 ianuarie 2022, inclusiv), nu a prezentat Curții de Apel Chișinău apelul motivat, fapt ce a generat în consecință declararea acestuia inadmisibil în conformitate cu art.236 alin.(2) lit.e) din Codul administrativ.

La acest capitol se rețin dispozițiile art.24 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Participantul care își exercită drepturile procesuale în mod abuziv și nu își îndeplinește obligațiile procesuale cu bună-credință răspunde potrivit legii pentru prejudiciile materiale și morale cauzate.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție punctează că, avocatul Iulian Paciurca, care acționează în interesele Feodorei Sîrbu având calitatea procesuală de reprezentat, a fost obligat la intervale rezonabile de timp să manifeste diligență și să se intereseze de soarta dosarului despre care cunoștea cu certitudine că se află pe rolul instanței cu participarea sa și să respecte termenele prevăzute de lege, adică urma să întreprindă toate măsurile necesare de protejare a drepturilor sale, inclusiv prin acțiuni concludente de informare în privința modului de derulare a procesului prin care să demonstreze păstrarea interesului față de caz și imposibilitatea de a se familiariza cu hotărârea adoptată într-un asemenea mod, pentru a dispune de posibilitatea contestării hotărârii în termen.

Prin urmare, nerespectarea termenului de depunere a motivării apelului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv și indiferent al avocatului Iulian Paciurca, care acționează în interesele Feodorei Sîrbu, care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile procedurale.

În condițiile create, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție concluzionează ca fiind corectă soluția instanței de apel de declarare a apelului inadmisibil. Or, este cert că avocatul Iulian Paciurca, care acționează în interesele Feodorei Sîrbu, recepționând la 22 decembrie 2021 hotărârea motivată a primei instanțe nu s-a conformat prevederilor legale și nu a prezentat apelul motivat în termenul stabilit la art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

În asemenea circumstanțe, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție apreciază argumentele inserate în cererea de recurs depusă de Feodora Sîrbu, reprezentată de avocatul Iulian Paciurca, ca fiind irelevante, lipsite de suport juridic și probatoriu, considerente din care urmează a fi apreciate ca fiind declarative.

Prin urmare, culpa neîndeplinirii actului de procedură în termenul prevăzut la art.232 alin.(2) din Codul administrativ, îi revine exclusiv avocatului Iulian Paciurca, care acționează în interesele Feodorei Sîrbu, care nu a efectuat nicio acțiune procesuală, după cum sugerează și jurisprudența CEDO, de a-și proteja drepturile de acces la instanță și de a îndeplini actele de procedură în termenul legal, manifestând în acest sens un comportament de rea-credință la folosirea drepturilor sale procedurale.

La acest capitol, se menționează că în conformitate cu dispozițiile art. 65 alin. (1) din Codul administrativ, culpa unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului.

Pe cale de consecință, se constată ca fiind întemeiată soluția instanței de apel cu privire la declararea apelului depus de avocatul Iulian Paciurca, care acționează în interesele Feodorei Sîrbu ca inadmisibil în temeiul art.236 alin.(2), lit.e) din Codul administrativ, or, exercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din acest drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

Prin urmare, argumentele invocate în cererea de recurs sunt neîntemeiate și nu constituie temei de anulare a încheierii recurate, care este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil în sensul art.6 din CEDO. În susținerea opiniei

enunțate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ amintește că art.6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor și a Libertăților Fundamentale ale Omului îi garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. În practica sa constantă, Curtea a reiterat că „dreptul la instanță”, la fel ca și dreptul de acces, nu are un caracter absolut. În această privință Curtea Europeană, în multe cauze similare, nu exclude ipoteza că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unui termen de exercitare a căii de atac (cauza Bacev vs. fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei; Kemp vs. Luxemburg; Diaz Ochoa vs Spania), în care CEDO a reiterat că termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține încheierea contestată.

În conformitate cu prevederile art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul depus de Feodora Sîrbu, reprezentată de avocatul Iulian Paciurca.

Se menține încheierea din 1 martie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, inițiată la cererea de chemare în judecată depusă de Adela Șaptefraț împotriva Primăriei satului Olișcani, raionul Șoldănești, Consiliului local Olișcani, Primarului satului Olișcani și Feodorei Sîrbu cu privire la anularea deciziei Consiliului sătesc Olișcani nr.6/1 din 18 decembrie 2008 „Cu privire la discutarea cererii Feodorei Sîrbu”, anularea contractului de vânzare-cumpărare a terenului aferent nr.7336 din 26 decembrie 2008 încheiat între Primăria satului Olișcani și Feodora Sîrbu, anularea ca fiind ilegal certificatul de urbanism nr.6 din 12 august 2008 eliberat Feodorei Sîrbu, anularea ca ilegală a autorizației de construire nr.8 din 18 octombrie 2008 eliberate Feodorei Sîrbu.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Aliona Miron

Iurie Bejenaru